

Published under EUROM, Civil Affairs
Division Authorization Number UNDP 206
Responsible Publisher: JUOZAS VITENAS
Responsible Printer: Haas & Cie., Augsburg

Circulation: 4000

Laid-vyr. red. - J. VITENAS, Liter. ir kult.
tūr. sk. red. - A. GRAŽIŪNAS, Inform. sk.
red. - V. ROČEVIČIUS, Moterų sk. red. -
H. GRAŽIŪNĖ.

Mėnėnų pusę tvarko dail. V. RATAS
Redakcija ir administracija: (13b) Augsburg-
Hochfeld, Baltic DP Camp.

Ein. sask. Bayerische Vereinsbank, Filiale
Augsburg, Nr. 23073
Šio Nr. kaina 30 Pfg.

Liburial

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

IŠEINA ANTRADIENIAIS, KETVIRTADIENIAIS IR ŠEŠTADIENIAIS

63 (173)

AUGSBURGAS, šeštadienis, 1948 m. spalio mėn. 30 d.

IV METAI

JUOZAPAS SKVIRECKAS

Dievo gailėstingumu ir Apaštalo Sosto malone Kauno

Arkivyskupas ir Metropolitas, ir kiti tremtyje esantieji Lietuvos Vyskupai.

Mylimiausiems mūsų Broliams Kristuje Lietuvos Katalikams Tėvynėje, tremtyje ir visuose pasaulio kraštuose išsklaidytiems.

Sveikinimą ir Ganytojinį Laiminimą

MYLIMIAUSIEJI KRIŠTUJE,

Kada Sventoji Žemė, kurioje gimė ir augo mūsų Išganytojas Dievo Sūnus Jėzus Kristus, ten kur jis pats buvo paskelbęs Gerąją Išganyto Naujieną — savo Evangeliją, po žiaurių ir atkaklių kovų buvo svetimųjų paimta, kada šv. Miestas Jeruzalė, kur Jis kentėjo, mirė ant kryžiaus, buvo palaidotas ir prisikėlė iš numirusiųjų, buvo sugriautas ir išniekintas, Kristaus mokslą priėmusieji žydai ir pagonys jau buvo išsiskirstę kone visuose anuo metu žinomo pasaulio kraštuose. Apaštalo Kunigaikštis, Kristaus Vietininkas, taigi ir pirmasis krikščionių Sventasis Tėvas — šv. Petras ir kiti Apaštalai, įjėms rašydami laiškus, vadindavo juos tiesiog išsiskirsčiais. Ir mes, mylimieji mūsų Broliai, Lietuvos Katalikai, kreipdamiesi į jus, rašydami jums laišką, vadiname jus tuo pačiu vardu, vadiname „išsklaidytaisiais“. Mes rašome jums atlikę savo pareigą, kurią visi katalikų pasaulio vyskupai, Apaštalo įpėdiniai, aplanę Apaštalo Kapus Sventajame Mieste, Romoje.

Turėjome garbės pasimatyti su dabartiniu Kristaus Vietininku žemėje, šv. Petro įpėdiniu, su šv. Tėvu Pijum XII. Būdami pas jį, mes pranešėme tiek, kiek mes žinojome apie Lietuvos katalikų Tėvynėje likusių ir išsiskirsčių religinę būklę. Mes turėjome laimės išgirsti šv. Tėvo žodžius, taikomus mums, bet liečiančius ir jus visus, mylimieji. Šv. Tėvui apie mūsų Tėvynę maža ką naujo galėjome pranešti. Jis pats uoliai seka katalikų gyvenimą visame pasaulyje; jis negalėjo nežinoti ir apie lietuvių namie ir svetur esančių vargus ir kentėjimus. Tie vargai ir kentėjimai, jei ir ne visai tie patys, tai labai panašūs yra ir kituose kraštuose, į kuriuos yra įsibrovę bedieviškasis komunizmas. Mes turėjome pranešti apie skurdą mūsų vientaucių, gyvenančių tremtyje, skurdą, kurį Jo Sventenybė ne tik žino, bet ir gašiomis aukomis yra prisidėjusi prie jo sumažinimo; tai aukos, kurias taip rūpestingai dalino jo paskirtieji pasiuntiniai; dovanos, kurias jis „dispersit, dedit pauperibus“ (sklaidė ir davė beturčiams) — Ps. 111. Ne vieną gerą žinią turėjome pranešti šv. Tėvui apie jūsų religinį nusiteikimą ir gyvenimą; apie gilų, iš tėvų paveldėtą, nuolat Dievo žodžio stiprinamą ir gilų, iš jūsų širdis šaknis įleidusį tikėjimą; į širdis, kuriose Dievo ir artimo meilės liepsna neretai skais-

čiau blykstelėja. Mes galėjome paminėti ir kultūrinį tremtyje esančių lietuvių gyvenimą ir pastangas neatsilikti nuo kitų, ypač krikščioniškų, tautų, nors ir sunkiose sąlygose. Mes paminėjome jūsų artimo meilės darbus, kuriais stengiatės mažinti kiek galite savo artimo vargus. Ypatingą paminėjimą padarėme apie dosnias širdis, turinčias jau gana senai savo Tėvynę palikusių lietuvių, kurių skaičius vis didėja ir žada didėti, kurie gyvendami karo nepalietuose ar mažiau jo sunaikintuose kraštuose, ypač Jungtinės Amerikos Valstybėse, kur jie, radę naują Tėvynę, nemano užmiršti ir savo senosios Tėvynės brolių. Mes paminėjome, kad jūs Dievą mylėdami esat susibūrę į mažesnes ar didesnes bendruomenes, naudojate gausingai

iš Lietuvos su jumis išvykusių kunigų religine pagalba, kad jūs bent šventomis dienomis lankote Dievo namus, čia klausote šv. Mišių, einate sakramentų ir taip gražiai naudojate toms Dievo malonėms, be kurių pagalbos negalėtų išlikti sveikas jūsų katalikiškas gyvenimas; kad jūs, jei ne visi, tai žymiai jūsų dauguma davėte gražų tikinčio ir Dievą mylinčio lietuvių pavyzdį savo silpnesniems, lyg daugiau pailsusiems arti jūsų arba su jumis gyvenantiems broliams, kurie jei ir bando ieškoti sau patogios, tai stengiasi ją rasti tuose šaltiniuose, kurie „gyvojo vandenį“ neturi, jo palaikyti negali, kurie yra sutęsti mūsų laikų gyvenimo blogybėmis.

Sujaudinta širdimi šv. Tėvas klausėsi to mūsų pranešimo. Jo

atsiliepimas į mus buvo tėviškas, tikro Ganytojo meilės pilnas. Jis pakartotinai sakė, kad visuomet atsimena Lietuvą ir lietuvių, kurie būtų grąžinta pasauliui taika, nes tik taika, teisinga, krikščioniška taika, galės grąžinti pasauliui ir mūsų Tėvynę, mūsų broliams, kartu su laisve taip pat ir trupinėlius tos žemiškos laimės, kurios lemta turėti žmogui, gyvenančiam savo krašte, savųjų tarpe, savo kasdieniniu darbu pelnantis ir naudojantis kasdienine duona, ku-

rios taip dažnai prašome Viespaties Maldoje.

Mes priminėme Jo Sventenybei ir mūsų brolius kunigus, skaudžiai kentėjusius dėl ištikimybės savo tikėjimui Tėvynėje ir sunkių tremties vargų našta nešančius už jos ribų. Mes paminėjome, kiek mums džiaugsmo padaro jaunos kunigų kartos auklėjimas ir paruošimas net tremtyje, ar tai Vokietijoje, ar čia Romoje, kur turime nors ir nesėkmingai, bet jau gražių tikėjimo vaisių duodančią įstaigą — šv. Kazimiero Kolegiją. Šv. Tėvas žino, kaip daug paramos iš dvasinio lavinimo įstaiga susilaukia iš Amerikos Jungtinių Valstijų lietuvių.

Malonu mums čia dar priminti, kad tos Kolegijos ypatingas globėjas šv. Kazimieras, mūsų visos tautos ypatingas patronas, iš šv. Tėvo yra sulaukęs ypatingo išskyrimo, nes Jo Sventenybė Pijus XII šv. Kazimierą yra pripažinęs ypatingu Lietuvos jaunimo globėju ir pavyzdžiu. Šiais sunkiais laikais tas pripažinimas mums, mūsų jaunimui ir visai mūsų Tautai turi nepaprastos reikšmės. Šv. Kazimieras, dangiškas Lietuvos globėjas, savo tikėjimu ir krikščioniškomis dorybėmis švietęs savo laiko katalikams, buvo pakeltas į šventųjų skaičių. Šiandien mes turime matyti jame skaisčią spindinčią keldorę žvaigždę, kuri mūsų vestų šio gyvenimo sunkiais takais į amžinos laimės Tėvynę.

Padarę šv. Tėvui pranešimą, išgirdę Jo tėviškus žodžius, Jo užuojautą mūsų vargams, mes prašėme Jo Sventenybę ypatingo apaštalinio palaiminimo, to tvirto dangaus malonų laido; malonių, kurių mums visiems taip dabar reikiama. Šv. Tėvas vėl tėviška meile ir apaštalinio uolumu, lyg norėdamas dar labiau palenkti dangiškojo Tėvo gerumą mums, kreipdamasis į Svč. Jėzų ir Marijos Širdis, dar kartą palaimino mus. Tą palaiminimą teikdamas šv. Tėvas sakė, kad jis jį teikia ne tik mums, ne tik mūsų artimiesiems, pažįstamiems, bet ir visiems jo mylimiems lietuviams, vistiek, kur jie būtų — ar Tėvynėje, ar tremtyje, ar išsisklaidę po visą pasaulį. Šitą Jo Sventenybės valią mes šiandien šito rašto žodžiais jums siunčiame, tuo palaiminimu norėdami padrausinti visus vargančius, kentėjusius ir gėdą darančius brolius, kad visame turėtumėte ištvermės, nes Dievas yra su jumis. Su šv. Tėvo palaiminimu mes jungiame jums, Brangūs Broliai, ir savo ganytojinį palaiminimą: Dievo Visagallo Tėvo ir Sūnaus ir šv. Dvasios palaiminimas tenezgia ant jūsų ir tepasilieka visuomet. AMEN.

† JUOZAPAS SKVIRECKAS
Kauno Arkivyskupas Metropolitas
† VINCENTAS PADOLSKIS
Vilkiškio Vyskupas Koadjutorius
† VINCENTAS BRIZGYS
Kauno Vyskupas Aukziliaras
Roma, 1948 m. spalio mėn. 23 d.

Kapų koplytėlė

V. Augustino nuotr.

Sovietų Sąjunga organizavo karinį sabotazą Švedijoje

(Rašo mūsų korespondentas Švedijoje)

Ką tik neseniai viešumai paskelbtas policijos raportas duoda labai įdomių žinių apie nelegalių komunistų veikimą Švedijoje. Pirmasis karo metais gana dažnai pasitaikydavo įvairių sprogimų, tai laivuose, tai fabrikuose. Okiektų šetonisčių darbų nepavykdavo. Apie juos buvo ligi šiol nežinoma, bet dabar visuomenė prieinama policijos raportas daug tokių detalių atskleidė. Tų sabotuotų organizatorių buvo buvęs vokiečių reichstado narys Ernst Wollweber, nelegaliai atvykęs į Švediją Hans Koller vardu. Jau 1942 m. teisiant Wollweberį, prokuroras išskėlė, kad tiems sabotuotams tik Švedijoje, tiek kaimyninėse valstybėse vadovauja Sovietų Sąjunga.

Policijos raportas remiasi iš dalies ir paties Wollweberio parodymais. Įsakymą uždaviniais vykdyti jis gavęs iš kažkokio Rusijos gyvenančio Maximo, bet policijos tardymo metu Wollweberis kartais prisitardavo ir apie visiems žinomą paukštelį — sabotuotą Georgi Dimitroff, dabartinį Bulgarijos ministrį pirmininką.

Švedų komunistų partijos vadovs senatorius (priklauso parlamento pirmiesiems rūmams) Sven Linderot, kurs taip pat yra ir komiteto vykdomojo komiteto narys, pareiškė, kad švedų komunistų partija nieko bendro su sabotuotą organizacija neturinti, bet danų policijos raportas aiškiai sako, kad Linderot buvo informuotas apie tą nelegalų veikimą.

Wollweberis, atvykęs į Švediją suklustoto pasu, pradėjo organizuoti 2-3 vyrų judančias grupes visoje Švedijoje. Tų grupelių uždavinys buvo visomis priemonėmis išmesti ginklų iš rankų visiems komunistų priešinams. Kilus karui, jie turėjo trukdyti kariuomenės žygiavimą. Drausmė Wollweberio grupėse buvo geležinė, už organizacijos išdavimą kiekvienas turėjo būti vietoje paklotas. Grupių nariai nežinojo viens kito pavardžių, visi jie vadinosi slapvvardžiais. Ir visi daiktai turėjo slapvvardžius. Dinamitas, pvz. buvo vadinamas „mėsa“, laiko deguvas — „laplandiečių peilis“, organizacijos narys — „mergiškė“. Atsiradavo naujas narys, sakydavo, kad „gavo naują adresą“.

Organizacijos centrais buvo Stockholm, Göteborgas, Kiruna ir Lulea (abu paskutiniai miestai pacioje šiaurėje). Wollweberio artimiausiu bendradarbiu buvo dirbuvęs darbininkas Gustav Söderis iš Göteborgo, karį Wollweberis laikė „pačiu naudingiausiu draugu“ visoje Skandinavijoje. Söderis aktyviai dalyvavo ir keturių laivų „Batory“, „Felce“, „Abrego“ ir „Cierzo“ sprogdinimo atentate Danijoje. Sprogimo užtaisais, kurie buvo ant tų laivų užnešti, pagamino švedas Nyberg net Kirunoje. Tuos užtaisus ir 15 kg dinamito, pavogio iš Akc. B-vės Loussaavaara — Kiirunavaara, gabenio Söderis.

Be pats niekšiskiausias darbas, kurį tie komunistai buvo pasiryžę padaryti, tai visa Švediją elektra aprūpinančios elektros jėgainės. Porijose išsprogdinimas. Wollweberis įsakė savo pakalikams išsprogdinti turbinas, bet tie jo pakalikai atkalbėjo jį nuo to, motyvuodami, kad jėgainės saugumo įtaisymai yra labai efektyvūs. Įsakymas buvo pakeistas: sabotuotai turėjo tada sukrasti nuo daugiausia sprogdamosios medžiagos

prie elektrinės jėgos stulpų išilgai visą geležinkelio ruožą, kuriuo gabenama rūda.

Lulea komunistinė grupė gamino specialias prašmugliavimo liekmenes, kurias pripildydavo sprogdamosios medžiagos. Keliais atvejais jos buvo jau ir į laivus įgabentos, bet laiku buvo užtikrintos ir nespėjo nuostolių padaryti. Norėdami galutinai sustabdyti rūdos gabenimą į Vokietiją, nutarė sabotuotai paskandinti rūdos prikrautą laivą Lulea uosto įplaukoje. Bet šio plano nespėjo įvykdyti.

Sabotuotai tiktyko susprogdinti bet kurį laivą ir Stockholm prie-miesčio Hammarby uoste. Atentatą vykdyti buvo paskirta metalo darbininkui vokiečių Konrad Hagge ir švedui mūrininkui Jo-

Tremtinių spaudos bendradarbių rašytoja Alė Nakaitė-Arbačiauskienė su savo vyru ir dukrele Amerikos Lietuvių (Mr. C. Narklin ir Mrs. A. Narklin) šeimoje. Alė Nakaitė-Arbačiauskienė šiuo metu visa atliekama laika skiria Vokietijoje likusių tremtinių moralinei ir materialinei paramai, organizuodama maisto siuntinių siuntimą ir darbo bei būsto garantijų parūpinimą. Alė Nakaitė-Arbačiauskienė pati iš mūsų tarpo yra neseniai pasiekusi Amerikos krantus

nassonui. Hagge jau buvo įpratęs laivus skandinti per ispanų pilietinį karą. Jis pavedė Jonassonui šnipinėti Hammarby uoste, ar nepasitaikys patogus laivas, prikrautas ginklų ar amunicijos. Jonassonas padarė uosto šikną ir jame sužymėjo įvairius laivus. Pagaliau abu sabotuotai apsisotėjo prie 700 tonų laivo „Figge“, kurs turėjo išplaukti į Suomiją prisikroves geležies ir duonos. 30 kg dinamito ir 100 m stibino paslėpė akmenų krūvoje gretimame parke.

Kada Jonassonas ėmė abejoti, Hagge užtikrino, kad užteks laiko susirasti tikrą alibi, nes sprogdimas įvyks tik po keturių valandų visą įrengus.

Buvo tamis naktis ir abu „draugai“ išleido išsproginti 14 miegančių jūrininkų. Pavogtu irkliniu laiveliu plaukė jie „Figge“ link. Viskas ejo pagal apskaičiavimus. Ir jiems abiem besinuostinti pri-taisyti užtaisai, pasirodė vienas iš jūrininkų, atėjęs į laivą užpakali tyru oru pakvėpuoti.

— Ką jūs čia veikiate! — sušuko jis.

— Ar nori pirkti cigarečių? — nukreipė Jonassonas kalbą, ką sabotuotai jau išanksto buvo susitarę, jeigu juos užtikty.

— Ak jūs per plėšikai! Pasišalinkite iš čia! — šaukė jūrininkas.

Viskas buvo baigta. Tuo greičiausiai abu skubėjo ištis atgal, paslėpė sprogimo įtaisus ir nubėgo ir artimiausią mišką, iš kur aplinkiniai keliais movė į Stockholmą.

Si lyga turėjo ir kitų uždavinių. Jonassonas, pvz., buvo apsiėmęs surinkti žinias apie ginklų ir amunicijos transportus iš Boforsio ir Karlskoga. Į lygos programą įėjo ir vokiečių kariuomenės ir medžiagos transportas Ange, Göteborge, Malmėje ir Helsingborge.

Iš to minėto policijos raporto aiškėja ir kitų įdomių dalykų. Pasirodo, kad plačiai buvo išplėstas ir radio špiūno tinklas. 1940 m. rudenį ir 1941 m. Stockholm veikė radio špiūnų laiva, kurios uždavinys buvo rinkti žinias apie vokiečių transportus rusų sąskai-

J. E. vysk. V. Brizgys praneša:

Per USA Katalikų Episkopatą Amerikos lietuvių esu pakviestas atsilankyti USA. Paisydamas ne savo asmeninės naudos ar malonumo, bet tikėdamasis kuomi nors pasitarnauti tiek mūsų tautiečiams Amerikoje, tiek čia pasiliekančioms, šiautiesiems prašau per tą laiką nė visiškai ir ne ilgam laikui: po kelių mėnesių grįšiu atgal į Vokietiją ir bendro likimo brolių tarpą. Visus Gerbiamus konfratrus ir mielus tautiečius prašau per tą laiką nė į Scheinfeldo koloniją, nė į Regensburgą laišku man nerašyti. Visiems linkiu laisvės paties globos ir taurių iki pasimatymo.

Jūsų Vysk. V. Brizgys

EMIGRANTŲ VARGAI

Apie 1000 žmonių gražinama atgal

Keliaujančių į JAV ar norinčių ten patekti vargai nesiliauja. Ir vėl paskelbta nauja tvarka kandidatams, pagal kurią, iš viso jų būrio, gyvenusio Munchene A bloke (vad. „emigracijos centre“), į naują transportą, komplektuojamą spalio pabaigą ar lapkričio pradžią, patenka paliginę tik nedidelis skaičius žmonių. Vėliau numatyti vežti kandidatai pagal senąją tvarką su iš Austrijos iškviestaisiais iš Warnerio kareivinių iškeliami į Funk kareivines, kur bus nuolatini ir JAV emigracijos centras. O visiems kitiems — iš viso apie 1000 žmonių, iškviestų iš savo nuolatinių gyven. vietų atlikti reikalingų formalumų ir per. stovyklų kitų išgyvenusių jau net arti metų laiko — įsakyta grįžti į senąsias gyvenamas vietas. Išimtis padaryta tik iš Austrijos iškviestiesiems ir dabar deramasi dėl tų, kurie seniau gyveno privačiai, kad juos kol pakliūs į Ameriką, bent laikinai priimtų per vad. Control Center gventi į kurią nors stovyklą. Dėlto tarp emigrantų viešpatuoja didelis susijaudinimas ir jie 7 aukštų bokšte skendami išskėlė net juoda vėliava.

Į Warner kareivines norima atkelti lietuvių iš Eichstaeto-Rebordo ir Ingolstadto, kur jų čia susidarytų apie 2000 žmonių. Kadangi Warner kareivinėse, paliginę, prasti būstai, tai norimi kelti lietuvių paskelbė bado streiką ir dabar derasi, kad tas įsakymas būtų atšauktas. Stovyklose pagerintos maisto normos, duodama jau ir baltos duonos, taip pat daugiau riebiųjų, užtat numatoma smarkiai apkarpyti etatus (kad kurių šauk iki 60%). Mažinamas ypač palies kultūrinę veiklą ir mokyklą.

Keliaujančių į JAV su pirmuoju transportu buvo visi iš Stuttgarto ir kitų vietovių suvežti į Muncheną, čia filmuojami, fotografuojami, lydimi specialiu pasuntinių ir spaudos atstovų, kurie apie viską klausinėjo: ar iš meilės vedė, kiek turi vaikų, ar mylės Ameriką, ką daugiausia mėgstama valgyti, ką galvoja apie Naująjį Pasaulį jų senutės ir t. t. Būta ir juorų, kad amerikiečių žurnalistas mokyklai tekdavo pajusti kieta DP policininkų ar kitų pareiginių ranką. Vienam, pav., pasitaikė taip, kad palikaitys dydpu ir kažko nesupratęs iš jugoslavo policijos pareigūno gavo net į kuprą ir vos į bunkerį nepakliuvo. Tačiau kas galima daryti su vargų dydpu, kurie dėl tokių reiškinų paprastai tik savo tarpe padėjaujo, to negalima su amerikiečių žurnalistu: tuoj visi, kas reikia, buvo sukelti ant kojų, pradedant policijos viršininku, baigiant stovyklos galvomis ir storžievis policininkas beregint buvo atleistas iš pareigų.

Tarp kitų lietuvių išvykusių pirmuoju transportu, buvo dr. A. Serkinas su šeima, buvęs „Žaibot“ direktorius J. R. Valaitis su šeima ir kt.

Amerikoj 11 partijų išstatė kandidatus į prezidentus

Jau čia pat visą pasaulį dominantieji JAV prezidento rinkimai, bet ne visi net ir žino, kiek yra kandidatų į Baltųjų Rūmų šeiminkus. O jų yra daugiau, negu tiklūs mano.

JAV yra žinoma, kaip dviejų partijų valstybė. Praktiškai toji nuomonė pasitvirtina. Tačiau, kaip Amerikos laikraščiai praneša, dėl prezidento kėdės JAV šlandien varžosi visa eilė partijų, iš kurių 11 yra oficialiai nominavusios savo kandidatus į prezidentus. Šalia pirmiaujančios respublikonų partijos su Dewey ir Warre ir demokratų partijos su Trumanu ir Barkley daugiausia reikišiai pažangiųjų partija su Wallace ir vadinamieji Diksikratai su Thurmond ir Wright. Kitos septynios savo kandidatus išstaciausios partijos yra mažai reikšmingos ir remiasi nedideliais savo šalininkų skaičiais.

Pirmoje eilėje eina socialistų partija, kurios pirmininkas Norman Thomas jau šeštą kartą kandidatuoją į prezidentus. Partija siekia stambiosios pramonės bei kredito įmonių suvalstybinimo, tačiau atmeta Henry Wallace dėl jo Rusijai pataikavimo politikos. Socialistų partija 1932 m. laimėjo 884.000 balsų, bet 1944 m. jai teko vos 80.518 balsų.

Sekanti kandidatuojanti partija yra Socialistinė Darbininkų partija, vadovaujama 44 metų pilno pramonės darbininko Edward Teichertis. Partija savo kandidatus į prezidentus siūlo jau nuo 1892

metų. 1944 metais ji gavo 45.000 balsų. Vadovaudamasi marksistinėm idėjom, partija atmeta Wallace dėlto, kad, jų nuomone, jis noris išlaikyti Amerikoje kapitalistinę santvarką.

Be minėtosios partijos yra dar vadinamieji Socialistai Darbininkai. Jų vadys yra Farrell Dobbs. Tai trockistų grupė, susiorganizavusi 1928 m. jų vadams atsiskyrus nuo komunistų partijos. 1941 m. Dobbs ir 17 kitų šios grupės narių buvo suimti už pasikėsinimą nuversti krašto valdžią. Savo kandidatą į prezidentus ši partija šiemet stato pirmą kartą.

Toliau seka Krikščionys Nacionalistai, kuriems vadovauja 50 metų amžiaus buvęs dvasininkas Ge-

Lietuviai Amerikoje. Worcester, Mass. Ausros Vartų parapijos veteranų vadovybė su savo ir JAV vėliavomis. Iš kairės į dešinę: K. Lapinskas, J. Venslauskas, parapijos klebonas kun. K. A. Vasy, A. Pupelis ir Ed. Lapinskas

rald Smith. Ši partija pasisako už JAV ištvojimą iš JTO ir užmezgimą draugiškų santykių su Franco Ispanija.

Craryvilles ūkininką John Scotts kandidatų į prezidentus išrinko „Greenback-Party“ (amerikiečių liaudinę kalbą „greenback“ reikiškia dolerio nota). Jų programa trumpai galima išreikšti šiais žodžiais: „Konjunktūrų svyravimų išvengti pinigal turėtų būti spaudinami tik tada, kada reikia“.

Pagaliau kandidatuoją dar vad. „Prohibitionistai“. Jie savo kandidatą išstatė 63 metų advokatą Claude Watson. 1944 m. ši partija visgi surinko 74.758 balsų.

Paskutiniolji iš smulkiųjų partijų yra Amerikos vegetarai. Juos atstovauja Čikagos gydytojas John Maxwell. Šioji partija siekia panaikinti gyvulininkystę ir ganyklas paversti dirbama žeme.

Salia šių savo kandidatus oficialiai nominavusių partijų yra dar visa eilė smulkesnių partijų, kurios šiais metais savo kandidatus neišstato, nors priešrinkiminę kampaniją aktyviai dalyvavo. Jos savo kandidatus pasliko atečiai. Iš tokių partijų pažymėtina Moterų Partija, kurios tikslas išrinkti moterį į prezidentus. Ši partija, kuri turi gana daug šalininkų ne tik moterų, bet net vyrų tarpe, platino šiuos šūkius: „Trys ketvirtadaliai tautos turty yra moterų rankose!“ — „Kodėl Amerikai neturėti moters prezidentu?“ — „Mes norim Eleanor Roosevelt“ ir kt.

Lietuva Sovietu valdžioj

Berlyno „Telegraf“ Nr. 225 Alfred Peters patiekia žinių iš okupuotos Lietuvos. Jo duomenys papildė jau mūsų turimas žinias ir dar daugiau paryškina esamas Lietuvoje sąlygas.

Ten, kur pirma buvo Vokietijos — Lietuvos siena, rašo Peters, dabar yra 800 metrų pločio žmonių negyvenamas žemės ruožas. Toliau yra 20–30 metrų pločio suartas ruožas — „negyva linija“. Už keleto metrų visu pasieniu įrengta signalizacijos sistema. Dar už poros šimtų žingsnių nutiesta dviejų metrų aukščio vielų tvora, o dar už 200 metrų nuo tvoros eina spygliuotų vielų užtvara. Tarp tvoros ir vielų užtvoros kas 250 iki 500 metrų stovi sargybos bokštai, kuriuose budi sargybiniai. Be to, tam tikrose vietose įrengti bunkeriai su šaudymo prietaisais. Juose laikomi šunes, kurie yra dresiruoti puliti žmones. Nakties metu jie laisvai laksto tarp tvorų. Taip atrodo geležinės uždangos vakarų siena, už kurios gyvena lietuviai, latviai ir estai. Į rytus, į vidų Sovietų Sąjungos — keliai jiems beveik atviri. Bet kas nori patekti į vakarus, turi nugaltėti šias kliūtis. O vis dėlto pasitaiko pavienių pabėgėlių, kuriems tai pasisėka. Jų pranešimai duoda didelio vargo valdžiai. Pagal tuos pranešimus — gyvenimas Baltijos kraštuose svetimųjų valdžioj yra tik vegetavimas.

Lietuviai pamiršo juoktis. Nėra tos šeimų, kuri nesiskųstų netekusi savo artimųjų. Trėmimams nėra galo. Vien tik iš Lietuvos po karo ištremta už Uralo ir į šiaurines Sovietų Sąjungos sritis 120.000 žmonių. Apie 140.000 žmonių skaitoma persikėlus į Lenkiją. Prie šių skaičių dar reikia pridėti didelį skaičių koncentracijos stovyklų, kurių gyventojai dirba sunkiuosius darbus. Kad pastatytų požeminį kuro medžiagų sandėlį, netoli Kauno įrengta tokia stovykla 500 žmonių, kurie jau dviejį metus ten dirba po žeme.

Laukuose matyti tik seni žmonės ir vaikai. Net oficialiai nustatyta, kad tik 60% ariamos žemės yra dirbama, o kiti 40% dirvuoja. Bet prievoles skaitomos nuo viso naudotino ploto. Tuo būdu iš ūkininkų reikalaujama

beveik dvigubai daugiau, negu jie gali pagaminti. Ūkių savininkai visą laiką yra labai spaudžiami. Tikslas — panaikinti privačią nuosavybę. Kuliamosios mašinos ir visi stambesni žemės ūkio įrankiai perduoti bendram naudojimui. Miškai kertami be pasigailėjimo ir medžiai gabenami į Sovietų Sąjungą. Svarbi durpių gamyba trečiadaliu atsilikus. Pieninės siūnčia sviestą į Maskvą.

Miestų veidas yra pasikeitęs. 27% Vilniaus ir 35% Kauno gyventojų jau sudaro rusai. Fabrikai, kurie dirbo krašto reikalams ir gamino vidaus vartojimo prekes, daugiausia yra sustabdyti. Klaipėdos ir Kauno tekstilės fabrikai dirba pilnu tempu, bet jie gamina medžiagas daugiausia kariuomenės reikalams. Fabrikai, kurie dirba kariuomenės ir ginklavimo reikalams, yra perkrauti darbu. Ir apskritai beveik visos ūkio yra pajungtas karo reikalams. Darbai tinkami žmonės tiesiog medžiojami. Pradedant vyresniaisiais darbininkais, visą vadovaujantį įmonių personalą su-

daro žmonės atgabenti iš Sovietų Sąjungos. Visose svarbesnėse, pramonės, prekybos ir savivaldybių vietose sėdi svetimačiai. 70% visų svarbiausių valstybinių tarnybų užimta rusų.

Fabrikai ir skerdynios aptverti apgyliuotų vielų tvoromis. Darbininkus, išsėdintus po darbo iš imonės, iškrato. Nežiūrint į tai, visur ir labai vagiama, nes labai trūksta pirmo reikalingumo prekių. Amatininkai suvartoję į artelės. Specialistas darbininkas į mėnesį uždirba iki 450 rublių, vyr. mokytojas 600 rublių, profesoriai ir žurnalistai nuo 1000 iki 2000 rublių. Bet maisto kasdieninio vartojimo prekių kainos yra taip aukštos, kad joks žmogus iš savo uždarbio negali išsiversti. Pavyzdžiui, batai kainuoja 400 rublių, klgir, sviesto 120 rubl., mėsa 30 rublių. Niekto stebino, kad ir dirbančiųjų tarpe yra nepasitenkinimas.

Dvasinis gyvenimas yra suparalizuotas. Profesoriai, rašytojai ir žurnalistai dažnai randa savo vardus po straipsniais, kurių jie

niekada nėra rašę. Į aukštąsias mokyklas priimami tik tie studentai, kurie pristato savo gyvenamos vietos komunistų partijos skyrus politinės ištikimybės pažymėjimą. Humanitariniai mokslai beveik visur pajungti marksizmo ir leninizmo mokslo propagandai. Didelis skaičius vyskupų ir kunigų yra sumirti. Dėl didelių mokesčių bažnytinį bendruomenių egzistencijai gresia pavojus.

Susisiekimo tinklas yra suardytas. Didžiomis susisiekimo linijomis eina daug kariškų transportų, bet civilio susisiekimo kaip ir nėra. Tarp Kauno ir Vilniaus, kur anksčiau buvo pats didžiausias judėjimas, per dieną eina tik vienas traukinys, o mažesniuose ruožuose vienas ar du traukiniai eina per savaitę. Dėl to benamiai, badaujantieji ir apleistieji rašo kraštą. Užpuolimai ir plėšimai — kasdieninis reiškinys. Ypatinai pavojingos gaubos jaunųjų nusikaltėlių. Taip pat iš Rytprūsių, ypatinai Karaliaučiaus, traukia badaujantieji žmonės per Baltijos kraštus.

Klaipėdos uostas ruošiamas didelį povandeninių laivų bazel. Povandeniniams laivams sutalpinti ruošiami daugybė bunkerų. Ruošiami nauji ir atstatomi

seni aerodromai. Pas Vilnių, Mažeikius ir Prienus daromi įrenginiai V — ginklų vartojimui. Prie Kauno ir Vilniaus sovietai yra įkūrę parašutininkų mokyklas. Stiprūs įtvirtinimai daromi visu pajūriu nuo Talino iki Klaipėdos ir Pilavos. Kareivinės perpldytos. Neseniai buvo paimti trejų metų naujokai, kurie turėtų likti Lietuvoje ir Rytprūsiose.

Partizanų veikimas sudaro įspūdį, kad Baltijos kraštai dabar yra karo stovyje. Vien Lietuvoje oficialiai skaitoma 40.000 partizanų, o iš tikrųjų jų turi būti žymiai daugiau. Partizanų nuostoliai dažnai būna labai dideli. Net ir žiauriausios atgrasimio priemonės šių vyrų neišgąsdina, nes juos gyventojai visais atžvilgiais remia. Valstybiniai saugumo organai nėra padėties viešpatiai, nors ir turi stiprius kariuomenės būrius visose krašto vietovėse. Partizanai taip pat saugo vietos gyventojus nuo plėšikų užpuolimų. Jie taip pat bando trukdyti krašto kolonizaciją rusiškų elementų.

ISPŪDINGAS MINĖJIMAS MUENCHENE

Įspūdingą arkivysk. Skvirecko minėjimą Muncheno visuomenės suruošė Bavarijos ūkio ministerijos rūmose. Kaip pažymėjo apyl. kom. pirmininkas Sugintas savo trumpu žodžiu minėjimą pradėjęs ir baigęs, tai buvo tikra dvasinė puota — tiek savo turinigu pranešimu, kurį apie sukaktuvininką skaitė kan. M. Vaitkus, tiek menine dalimi, kurią atliko Vilniaus operos solistė P. Pupėnaitė, Kauno konservatorijos prof. pianistas Ruzickis, smuikininkas Iz. Vasilūnas ir čelistas Motekaitis.

Kan. M. Vaitkus paskaita buvo ypatingai turtinga ir vertinga. Nors tremtiniai netenka tokių veikėjų, kaip a. a. M. Jankus, Dr. J. Šliupas, arba kad ir paskiausiai Dr. J. Saulys ir visa eilė kitų, tačiau iš kitos pusės gali pasidžiaugti tokio gražaus amžiaus sulaukusiems sukaktuvininkais, kaip Vydūnas, Dr. Kazys Grinius arba arkivysk. Skvireckas. (Ir pačiam paskaitininkui kan. M. Vaitkui spalio 27 d. sueina taip pat 65 metai.) Paskaitininkas ypatingai iškėlė arkivysk. Skvirecko reikšmę lietuvių tautai kaip vieno iš jos nepriklausomybės šulų — kaip pirmojo Lietuvos arkivyskupo — metropolitro ir pirmojo dvasininko davusio lietuvių kalbą ištisinį viso Šv. Rašto vertimą.

Vilniaus Trijų Kryžių kalnas Vėlinių naktį.

V. Adomavičiaus nuotr.

PUŠIS

(Tęsinys)

— Kodėl manęs neišvežė namo? — paklausiau ir pasukau galvą į krosnį, kur Morta taisė gerti.

— Tik nesijudink ir nemėgink keltis! — sušuko mergaitė ir vėl pribėgo prie lovos.

— Visą amžių juk negulėsiu, — norėjau nusijuokti.

— Visą amžių negulėsi, bet, jei neklausysi, gali ir atsigulti. Stankus liepė nejudėti, kad ant smegenų kraujas neišsilietų. Jis nežino, kiek pramusta, ir nieko negali pasakyti. Neseniai nuėjo namo dar ko atsinešti.

— Bet ar tėvai žino?

— Žino. Motina per naktį išsėdėjo. Ji neseniai išėjo. Kad ne Stankus, būtų tuoj namo išvežė, bet tas neleido. Sako, verčiau tegu paguli ramus, kol paaššės, kas darysis.

— Ar labai skauda? Tur būt, galvą plėšia.

Skandėjo, bet pasistengiau nusišypsoti.

— Ne, — atsakiau, — tik kaklą truputį peršiti. Ir silpna.

— Užtat nejudėk ir nekalbėk.

Ji atsinešė puodelį, atsėdėjo ant lovos krašto ir ėmė valgydinti kaip vaiką. Arbata buvo truputį rūgštelėjusi, kvėpėjo aviatišmis ir gaivino. Rydamas mažižys gurkšnelius, žiūrėjau į mergaitę, ir ji dabar man atrodė visai kitokia, lyg galvoje būtų ką atitrenkę. Ji buvo nebe ta galiaukės Stabulienė Mortelė, bet moteris su motiniškai apgaubiančia šiluma. Niekada nebuvau pagalvojęs, kad ji galėtų būti tokia, jog norėtum, kad visada taip sėdėtų ant lovos krašto ir lengva ranka nešiotų šaukštelį iš

puodelio į burną. Norėjau pakelti ranką ir padėti jai ant kelių, bet ranka buvo tokia sunki ir nutirpusi, o Morta arbatą su šaukšteliu vis pylė ir pylė ir niekaip negalėjo nustoti.

Visiškai šalia manęs krito Damazo pušis, ir aš pašokau. Nežinau, kas ją nuvertė, vėjas ar vokiečiai, tenai maišėsi daug visa ko, bet ji krito taip smarkiai, kaip perkūnas.

— Kas yra? — išgirdau.

Aš pasigaviau už galvos,

— Man galvą sutrenkė.

— Kas?

— Pušis. Ne pati pušis, bet šaka.

— Nusiramink. Čia tik vėjas duris trenkė.

Man pasidarė blaiviau, ir pamaciau, kad prie lovos stovi Morta, viena ranka laiko už rankos, o kita padėjusi ant veido. Čalia jos stovėjo motina. Ne mano, bet Stabulienė. Jos veide irgi buvo pilna rūpestio.

— Ko jis dabar ten trankosi? — piktai pasako Morta ir pažiūrį į duris.

Dabar ir aš išgirstu, kad priemenėj kažin kas daužo kojomis į aslą, sniegus valo.

— O aš maniau, kad Damazo pušis nori mane užmušti, — pasakau.

Pasidaro visiškai aišku, kad sapnavau ir mėginu nusišypsoti, nors su kiekvienu kojos trinkelėjimu smailūs dieguliai kaip karštos vinyos eina per galvą.

— Tik susimildamas nieko apie pušį nesnekėk. Geriau visiškai nieko nesnekėk, — prie veido pasilenkusi prašniždėjo Morta ir greitai atsitiesė. Tuo tarpu atsidarė durys ir šmėkstelėjo mėlyna vokiečių uniforma. Aš jį tegalėjau matyti tik labai trumpą laiką per akių kampą, bet to užteko, kad nusmektų. Per tą trumpą pirmąjį atbudimą visai nebuvau pagalvojęs, kad to, kas atsitiko,

dar galėtų neužtekti. Dabar smelktelėjo, kad paims ir išvežs. Galvojuau, kad reikėtų bėgti, bet galva buvo sunki ir atsiminiau, ką buvo sakęs Stankus. Bet jeigu jie paims vežti, ar patikės, kad negalima judinti, kad gali kraujas į smegenis išsilieti.

Vokiečiai garsiai pasisveikino, o paskum ėmė tyliai šnibždėti su Morta. Kai tik jis įėjo, ji nuėjo pas jį ir dabar buvo prie stalo tiesiai gale mano galvos. Motina irgi nuėjo. Aš supratau tik pasisveikinimą, o kiti žodžiai buvo tokie tylūs, kad visiškai pasikando galvos ūžime. Kartais nusijuokdavo jis arba Morta, o su ja ir motina. Joms nebuvau liūdna, ir aš galvojuau, kad jos tik nori vokiečių nusneškinti, kad manęs nepastebėtų. Bet po valandos vokiečiai priėjo prie lovos ir paklausė:

— Sergi?

Pažinau jį. Buvo gefreiteris, miške dirbančių belaisvių prižiūrėtojas. Visa apylinkė jį pažino ir geru žmogui laikė. Ir belaisviai taip pat mylėjo. Jis ir nesaugojo jų. Palikdavo vienus miške, o pats eidavo į kaimus. Sau pasirinkdavo lašinių, o belaisviams atnešdavo duonos. Kartais, kai tikėdavosi gauti daugiau duonos, pasimdavo kartų ir porą belaisvių, o atsitikdavo, kad pasidunuoliauti net ir vienus belaisvius išleisdavo. Belaisviai bėgdavo visada. Nebuvęs savaitės, kad vienas kitas nepabėgtų, bet iš jo grupės nebėgdavo nė vienas.

— Negalim tokio žmogaus erzinti, — sakydavo. — Vieni nepabėgims, o kai kitą pristatys badu dvėsti reikės.

Dabar jis stovėjo prie mano lovos, aukštas, platus, storu spraudu, platių įraudusių veidų ir šypsojosi. Nežinojau, kuris dabar dienos metas ir kur dabar jo belaisviai, bet greičiausia vienas paliko iš po sniego grabių rąstus, o pats atėjo pasišildyti. Jis buvo tokio pat stiprus, kaip Pailys, bet man visiškai nebuvau baisus.

(Bus daugiau)

Vytauto Augustino fotografino darbo 15 metu sukaktis

K. DAUGĖLA

Fotografai pasaulį kitaip mato. Vieni jų fiksuoja aplinką būtinai taip, kad jie patys ar jų artimieji joje figūrotų ir būtų, jei ne pagrindinė, tai bent labai svarbi temos dalis. Kiti randa vertais užfiksuoti tik tokius įvykius, kurie yra aktualūs plačioms žiūrovų ar skaitytojų masėms, — jie daro reportažines nuotraukas. Treti vėl pasaulį mato kaip meno kūrinį, kurį jie savaip perteikia. Kraštovaizdis, statyba, dangus, žmonės, gyvuliai — jiems grožis, formos, kurios gali būti fiksuojamos šimtais variantų. Prie šių pastarųjų tenka priskaityti ir Vytautą Augustiną — fotografa menininką — kurs, dalydamasis su mumis tremties dalia, šiais metais mini savo fotografinio meno darbo 15 — metų.

Vytautas Augustinas, 36 metų amžiaus kilimo lietuviškas. Jau nystę praleido prie Rubikio ežero. 17 metų sulaukęs, svajodamas apie tapybą, išvyko į Kauną. Deja, aplinkybės neleido jam šį dalyką studijuoti. Nuo tada jis metasi į fotografijos sritį. Tapęs Lietuvių Foto Mėgėjų Draugijos nariu, dalyvauja visose Lietuvos suruošiose foto parodose, užimdamas pirmąjį vietą. Jo nuotraukos nuo 1937 m. matome tuo laiku leidžiamuose tarptautinės apimties fotografijos žurnaluose — Žüricho „Camera“, ir septyniomis kalbomis spausdinamajame „Die Galerie“. Keleri metai prieš antrąjį pasaulinį karą Augustinui buvo patys produktiniai. Jo nuotraukos atrenkamos Antverpeno parodai, už etnografinius motyvus Paryžiaus tarptautinėje parodoje gauna aukso me-

dalį, New Yorko pasaulinėje parodoje puošia lietuviškąjį paviljoną, 1939 m. jį randame laimėtojų sąraše tarp 30.000 eksponatų Braunschweigo fotografijos „olimpiadų“ ir, pagaliau, jau karui kilus, Bostono tarptautinėse fotografijos varžybose, kur iš 40.000 eksponatų atrinkose 60 nuotraukų randame V. Augustino „Lietuvaites“. Be to, vargu ar Lietuvos apie dešimtį metų buvo išleistas bent vienas iliustruotas laikraštis, be V. Augustino nu-

VYTAUTAS AUGUSTINAS

traukų. Sudaręs vien Lietuvos gyvenimo ir vaizdų 5000 negatyvų archyvą, jis pajėgė ap rūpinti bet kurios rūšies spaudą reikalingomis fotografinėmis nuotraukomis.

Meniškoji fotografija yra V. Augustino kūrybos pagrindinė sritis. Jis turi tą Dievo dovana, kuri jam leidžia muolat sekti ir stebėti visų daiktų ir visos gam-

tos keitimąsi šviesoje. Tai geras fotografui tiek pat svarbu, kiek ir dailininkui spalvų matymas, nes gera fotografija yra ne kas kita, kaip šviesos ir šešelių suderintas žaismas, pagrįstas mintimi. Visose V. Augustino meninėse nuotraukose matome šį šviesos ir šešelių žaismą. Jo portretai, kurie dažnai po išties savačią ar net mėnesių studijų surežisuojami, pilni apšvietimo „plonybių“. Ten, kur šviesos šaltiniais reikiami efektai neišgaunami, jis panaudoja negatyvo išdildinimo techniką, tuo būdu galėdamas pieštuku iššviesti ar sutamsinti atitinkamas objekto vietas (Nau-ragio portretas Boriso Godunovo rolė). Kontūrų sušvelninimas, panaudojant „Duto“ lentes ir derinant fotografinį efektą prie tapybinio, yra tolimesnė techninė jo darbo priemonė. (Susimąstymas).

Su gamta V. Augustinas susijęs nuo vaikystės dienų. Dėlto daugelyje jo nuotraukų aiškios ribos tarp kraštovaizdžio ir žmonių, bei to paties portreto, kurs dažnai tampa neatskiriama plačių laukų, bei gilaus dangaus dalimi. Lietuviškas kraštovaizdis V. Augustino nuotraukose vaizduojamas įvairiausiais niuansais. Vienur matome savo mielas šiaudastogės pirkles, susigūžusias padoriozės po audringų dangumi, užstotą vešlaus derliaus lapų bei varpų, kitur tą patį kaimą, pro tirštą ryto rūką bundantį prasi-mušiančiuose tekančios saulės spinduliuose. Trečiur vėl margu-luojantį šviesomis, iki saldumo išpuoštą jaunimą, pozose, kurios užsieniui parodo reto grožio žmones iš mažo Lietuvos krašto. Ir dar toliau — Augustinas vėl persimetą į senąją Lietuvą, į kryžius, žvelgia teleobjektivu per gausius Vilniaus miesto bokštus bei užkliūva už Širvintų valsčiaus kapų kopytelės, iš kurios ne sausa etnografija, bet jau gilus misti-cizmas dvelkia. („Kapų kopytėlė“).

Tai V. Augustinas matė Lietuvoj savo akimi ir kūrė pagal savo pastabumą. Nes jų svarbu ne objektyvo kokybė, bet tai, kas už jo stovi. V. Augustinas ir tremtyje tebestovėjo už savo įrankio. Tik neseniai atgavęs savo negatyvų archyvą ruošia

Susimąstymas V. Augustino nuotr.

reprezentacines įstaigoms nuotraukų kompleksus. Jau parašė ir leidykiai atidavė Lietuvos vaizdų albumą, kuriame tilps daugiau kaip du šimtai didesnio formato nuotraukų. Monografiją medžiaga, Lietuvos architektūrinių nuotraukų atranka, Lietuva pasakos, — tai temos, reikalaujančios darbo ir pasiryžimo. Tikėkimės V. Augustinui to netruks.

Išsteigtas krikščioniškas kabaretas Paderborno pedagoginės akademijos docentai ir studentai įsteigė krikščioniškas pagrindais literatūrinį kabaretą, kurio veikla pradėta W. Winkelmano „Knüppel“ kantata.

Nauragis Boriso Godunovo vaidmeny

V. Augustino nuotr.

AL. BARONAS

Tyluma

Bandai atsikratyti ir ieškai priežasties ir veiksmo, Kas ima šitoje nostalgijoje keistoj dave kankinti. Pro mėlynų akių bekrastį viliojimą ir verksmą. Tu gedrumas šaukiesi lūpoms drebančiom atryn.

Kad jos ateit lengvai, kaip karšto smėlio dykumos, To besidaužancio bekrastio ežero užliet. Ir eina prieblandom graudžiom veidai šilti ir tykūs Tave anksti gėloj suklūpusio paliet.

Ir pasakyt: „Žiūk pavasaris į aukštą Hepą kopia Ir supas didelę šviesių beržų daina. Ir tu dainuok pavasarį be krašto širdžiai sopant,

Ir tu dainuok, štai švintanti padangė svetima, Užmiršdamas, kad kažin kur stūnelė bėga kopom. Kad kažin kur gilian svirties girgždėjiman atėjo tyluma.“

Isteigta pasaulio lietuvių dailininkų ir architektų sąjunga

Dailininkų iniciatorių pastangomis š. m. spalį 23 ir 24 d. d. Schwäbisch Gmünd lietuvių stovykloje buvo suauktas dailininkų ir architektų suvažiavimas. Šio suvažiavimo tikslas buvo įkurti sąjungą, kuri apimtų lietuvių dailininkus ir architektus, gyvenančius ne tik Vokietijoje, bet ir visame pasaulyje.

Maždaug prieš metus Freiburge i. Br. buvo įsteigta Lietuvių Dailės Institutas — organizacija, apimanti tam tikro lygio ir atitinkamai pasireiškusių dailininkus. Instituto nariais gali būti tik kvietieji nariai, tuo būdu šio organizacija apima nedidelį skaičių. Šiuo metu už Lietuvos ribų yra 76 dailininkai (tėvynėje turėjome iš viso apie 130). Šis motyvas, nors ir pavėluotai, paskatino dailininkus susiburti į organizaciją, kuri padėtų spręsti mūsų meno kultūros, reprezentacijos svetimųjų tarpe bei profesinius reikalus.

Gražiai dekoruotame skautų bukle 23 d. 10 val. buvo atidarytas suvažiavimas, pagerbiant mirusius, išstremtus Sibiran ir, gal būt, kovojančius partizanų eilėse dailininkus. Darbo prezidiumą sudarė: pirmininkas — mūsų dailės veteranas dail. Adomas Varnas ir sekretorius — dail. K. Zilinskas. Po visos eilės sveikinimų žodžių ir raštu dail. A. Rūks-telė padarė trumpą dailininkų veiklos tremtyje apžvalgą, primindamas dailininkų nuveiktus darbus, suorganizuotas pavenius, grupėmis ir kolektyviai parodas. Iš tos apžvalgos buvo ryškiai matyti, kiek daug dailininkai yra

nuveikę mūsų meno kultūros ir jos reprezentacijos srityje.

Po to organizacinis komitetas padarė pranešimą, kuriame įklausyti yra suauktas šis dailininkų suvažiavimas. Po diskusijų buvo svarstomi įstatai ir išrinkta valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis: pirmininkas dail. A. Varnas, vicepirmininkas dail. V. K. Jonynas, gen. sekretorius dail. K. Varnelis.

Spalį 24 d. posėdis buvo tęsiamas toliau. Aptarus einamuosius reikalus, nutarta suvažiavimo vardu pasiųsti eilę sveikinimų mūsų vadovaujantiems veiks-niams, kultūros organizacijoms ir paskiriems asmenims. Baigiamajį žodį pasakė Kultūros Tarnybos Valdytojas inž. Novickis, palinkėdamas naujai gimusiai organizacijai kuo geriausios kloties, o dailininkams sekmingos kūrybos.

17 val. stovyklos salėje suvažiavimo dalyviai ir gausiai susirinkusiai stovyklos visuomenei dail. V. K. Jonynas skaitė pasakaitą apie šių dienų meną ir jo santykį su visuomene. Prelegentas populiariau būdu išdėstė moderninio meno pasaulį ir nušvietė tas priežastis, dėl kurių dabarties žmogus nebesidomi menu, sakosi jo nesuprantantis ir, iš anksto jį pasmerkia.

Vakare 8 val. dailininkų kūriniais dekoruotoje svetainėje įvyko bendra vakarienė.

Suvažiavimas praėjo geroje ir pakilioje nuotaikoje; buvo ieškota tų veiksmų, kurie dailininkų jungia, o ne skaldo. P. J.—us.

LIETUVIŲ LEIDINIAI VOKIEČIŲ VALSTYBINĖJE BIBLIOGRAFIJOJE

„Bibliographie der Deutschen Bibliothek, Frankfurt am Main“ pradėjo skelbti mūsų leidinių aprašymą. Štai pav. 21 Nr. (1948. X:9.) paskelbta:

319 Skėma Antanas: Nuodėgumai ir kibirkštys. Novelės. — Tübingene. Patria 1947. 128 S. 8° (Lit.) (Feuerbrände u. Funken. Novellen.) Bibliothekos tarėjas Dr. Binderis pranešė Lietuvių Bibliografijos Tarnybai, kad artimiausiose biuletenio sąsiuvinuose bus paskelbti aprašymai visų jau gautų per Tarnybą ir betarpiškai iš leidėjų knygų, žurnalų ir laikraščių aprašymai. Leidinius reikia adresuoti: Herrn Dr. Binder, Bibliotheksrat, (16) Frankfurt am Main, Untermainkai 14/15, Deutsche Bibliothek. Būtinai reikia pridėti kortelę su knygos ar laikraščio pavadinimo vertimu į vokiečių kalbą (leidiniams lietuvių kalba). Biuletinio tiražas 4200 egz. Papildomose sąsiuvinuose skelbiami ir rotatoriniai leidiniai. Tuo tarpu iš tremtinių leidinių buvo paskelbti lietuvių ir žydų (idiš) kalbomis leidiniai.

W. Churchillio romanas vokiečių kalba

Berne išleistas vokiečių kalba W. Churchillio romanas „Savrola“ Angių knygų rinkoj šis romanas yra retėybė, nes jį Churchillis parašė turė-

damas tik 23 metus amžiaus. Romane vaizduojama diktatūros nuvertimas.

Sartres „Musų“ žūrėjo 12 žiūrųvų Pagarsėjusių prancūzų egzistencialistų vado Sartres „Musų“ žinomam Vienos Kammerpiele teatre susirinko žiūrėti vos dvylika žiūrųvų. Scenoje buvo daugiau aktorių, negu salėje žiūrųvų.

naujos knygos

Adjunkt Dr. med. Jonas Stankaitis. DAS OVARIALCARCINOM UND DIE VERAENDERUNGEN DER GEBARMUTTERSCHLEIMHAUT. „Scholar“ leid. 1948 m. 88 pusl. Tekste 18 paveikslų. Kaina nepažymėta.

Tėvynės Sargas, kultūros, visuomenės, politikos ir socialinių mokslų žurnalas. Nr. 2—3, 1948 m. 137 pl. Kaina DM 3.50.

Krivulė. Mažosios Lietuvos Tarybos Spaudos Komisijos leidinys lietuvių ir vokiečių kalbomis. Redagavo Albertas Puskepalaitis. 136 pl. Kaina DM 3.—.

Kallifornijos Lietuvis, Nr. 9, Kallifornija Lithuanian, A Monthly Journal. September 1948 Volume 111, 15 pl.

Emigruojančių lietuvaiciu dėmesiui

Vis gausesniais būrais Jūs paklienate Europą ir išsisklaidote tolimose žemynuose. Ne viena važiujate ten, kur veža, kur širdis visai netraukia — pasirinkimo nėra, tenka sukibėti vis toliau nuo tėvynės, ir nežinomos kraštus, tarp nepažįstamų žmonių.

Tačiau Jums, mielos Lietuvaitės, stovinčioms didžiojo išsisklaidymo išvakarėse, norime padėti. Čia duodame keletą žinių ir pasiūlymų. Jūs galite tai įvertinti ir padaryti vienokį ar kitokį sprendimą.

IS DIDŽIŲJŲ DARBŲ PRAEITIS

Be abejo Jūs esate girdėjusios apie Vargdienių Seselių Kongregaciją Lietuvoje, kurios centras buvo Marijampolėje. Šitos Kongregacijos seselių dalis jau prieš šį karą atkilo Jungtinės Amerikos Valstybės ir čia įsteigė savo skyrių, kuris šandien plačiai išsišakojo ir užėmė veiklus religinio ir lietuviškai visuomeninio darbo barus.

Lietuvų Vargdienių Seserų arba Nekalto Prasidėjimo Kongregacija yra atlikusi didelių ir neužmirštamų darbų. Didelius nuopelnus ji yra įsirašiusi religinio auklėjimo, lietuviškosios kultūros, labdarybės, švietimo ir kitose srityse.

Kongregacija, 1918 m. įsteigė garbingo atminimo arkiv. Jurg'io Matulevičiaus. Eidama Dievo garbės, Tėvynės gerovės ir savęs tobulinimo keliu, Kongregacija veikliai dalyvavo ir už vienuolyno sienų — ten, kur stigo pasaulininkų veiklumo ar patvarumo. Štai pluoštas duomenų. Ligi bolševikų okupacijos Kongregacija turėjo 200 seserų, kurios dirbo 32—juose punktuose — misijose. Seserų žinioje buvo 14 vaikų darželių, penkios našlaičių prieglaudos, Vilniuje Motinų Globos punktas ir vaikų židynis, 10 senelių prieglaudų, mergaičių ūkio mokykla, trys pensionatai, 2 mokyklos, „Sešupės“ spaustuvių ir knygynas. Telšių vyskupijos spaustuvių ir kt. Čia pamintęs įstaigas, buvo išsklaidytos po visą Lietuvą: Kaune, Telšiuose, Utenoje, Vilkaviškyje, Šilalėje, Kudirkos Naumiestyje, Sakiuose, Alytuje, Keturvalakiuose, Svėkšnoj ir dar kitur. Daugelis taip pat prisimena mergaičių katalikių savaitraštį „Liepsnas“, kurį leido ir spausdino taip pat šioji Kongregacija. Ir dar daug kitų darbų yra atlikusios šios Kongregacijos seserys.

KONGREGACIJOS SESERYS AMERIKOJ

Kaip jau minėta, šios Kongregacijos seserų dalis atvyko į Ameriką (1936 m.). Pirmiausia jos apsisėjo Marianopolis ir padėjo tėvams marjonams. Čia jos ir šandien tebedirba. Po pusmečio dalis jų išsikėlė į marijonų kunigų seminariją Hinsdale, netoli Čikagos. 1939 m. jos įsigyja pirmąjį Seserų namą — Villa Maria, kurios turi vienuolyno gyvenimo

Thompson, Conn. Netrukus seserys gauna valstybines inkorporavimo teises ir Hartfordo vyskupo leidimą atidaryti noviciatą. Dar vėliau įsigytas ir Motiniškasis namas bei Novicijatas, kuris ir šandien yra Putnam, Conn., netoli Marianopolis Kolegijos.

Nekalto Prasidėjimo Seserų (Vargdienių Ses.) darbo laukas vis labiau plečiasi. Prie Motiniškojo namo kasmet rengiama keturių savaitių stovykla Amerikos lietuviams. Čia jos mokomos lietuvių kalbos, lietuviškųjų papročių, žaidimų, dainų; čia jos, trumpai tariant, auklėjamos religinėje ir patriotinėje nuotaikoje, kartu pailsėdamos ir sustiprindamos savo sveikatą, nes Mot. Namų yra tarp gražių miškelio, sodų, toliau nuo miesto dulkių, triukšmo.

Šio karo metu atvykus į šį kraštą tėvams pranciškonams, seserys perima jų leidimą „Sv. Pranciškaus Varpelio“ administraciją.

Eutino stovyklos lėlių ir rankdarbių dirbtuvės moterų darbo metu

Šiuo metu prie minėtos Villa Maria jau yra plačiai išaugusi. Sv. Juozapo prieglauda, kur mūsų senoji lietuvių karta randa poilsį ir globą.

Motiniškajame name dažnai rengiamos moterų ir mergaičių uždarosios rekreacijos, kurių metu gausiai susirenka net tolimiesni aplinkinių lietuvių. Čia taip pat kasmet ruošiami „suvažiavimai“, gausios lietuvių susirinkimo šventės ir kitoki religiška patriotinės nuotaikos suėjimai.

Paskutiniu metu seserys baigia įrengti nuosavą spaustuvių, kuri patarnaus visokiam lietuviškam šio krašto reikalui.

Anksčiau ir paskutiniaisiais metais yra čia atvykusios seserų iš lietuviškosios tremties ir įsijungia į darbą.

KONGREGACIJA LAUKIA NAUJŲ KANDIDATŲ

Taip, pamaldžiosios ir pavydingo elgesio lietuviškosios tremtinės, Seserų namą — Villa Maria, kurios turi vienuolyno gyvenimo

pašaukimą, mielai čia laukiamos. Jei Jūs brandinate tokio gyvenimo mintis, nepaaukokit jų nelietuviškiems vienuolynams, bet nukreipkite savo žingsnius į šią jaunąsias ir lietuviškąsias kongregacijas. Jūsų atvykimui bus padaryti atitinkami žygiai.

Smulkiau dėl įstojimo galima susitarti laisvais, tačiau pagrindinės sąlygos yra šios. — Amžius — tarp 16—30 metų. Vyrėnės amžiaus priimamos tik tos, kurios yra išėjusios gimnazijos ar aukštąjį mokslo. Kandidatės turi būti pakankamos sveikatos nesirgusios protinėmis ligomis, doro ir pamaldaus būdo, rimtai pasiryšusios save skirti vienuoliniam gyvenimui, sąmoningos lietuviškos. Savaimė suprantama, kartu reikalinga ir atitinkami dokumentai: krikšto, sutvirtinimo, sveikatos, elgesio ir tt.

Visos, kurios yra susidomėjusios šia Kongregacija ir norėtų rimtai į ją įstoti, smulkesnių informacijų reikalu gali kreiptis šiuo adresu: Rev. Sister Superior, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Connecticut, USA.

K. S. B.

„Kestucia“ korp. sukurtoji šventės dalyviai

Kestucia korp. alsventė 22 melu sukakti

„Kestucia“ korporacija Munchene minėjo savo 22 metinę šventę. Korporacija buvo įsteigta 1926 m. Į šventės iškilmes, gražiai parėjusias Warner kareivines, atvyko VLIKO pirmininkas ir korporacijos garbės narys kun. M. Krupavičius kons. St. Garbačiauskas, BALFO Igaliojimo Europai I. Rovalte, buv. Pax Romana vice-pirmininkas amerikietis Mr. Kirchner, padėjęs padėti išrūpinti keliolikai lietuvių stipendijas, kad jie galėtų baigti savo studijas svetur (JAV, Kanadoje, Olandijoje, Belgijoje), vienas iš korporacijos steigėjų p. Pr. Vainauskas ir kt. Minėjimo išvakarėse kun. M. Krupavičius skaitė stovyklos gyvenimoams aktualią paskaitą apie Lietuvą.

Lietuviai — Vakarų Australija 61:40

Ir Australijoje mūsikiškai krepšinkai sėkmingai jau gražiai užsirekomendavo, laimėdami rugsėjo mėn. 18 d. Perth mieste prieš Vakarų Australijos krepšinio rinktinę 61:40. Nors ir tolimai buvo mūsų keliolika, — rašo spalio 4 d. laiške St. Krutulis, buvęs Kemptono GSK krepšinio komandos dalyvis, o dabar tuo pat vardu suorganizavęs ir tenkrepšinio ko-

Buv. Kemptono GSK krepšinio komandos dalyvis Krutulis Australijoje tuo pat vardu sudarė krepšinio komandą, kuri esanti jau pasiekusi gražių pergalių prieš tenkrepšinio komandas

mandą, — t. y. 180 mylių nuo mūsų, bet susikibom su jais (suprask: Vak. Australijos rinktinę) ir laimėjome rezultatu 61:40. Lietuviai komandą sudarė ir žaidė: Krutulis, Metrikis, Blažonis, Bušermanas, Rutkūnas, Kalnins ir Kazlauskas. Linkėtina jiems ir toliau kuo puikiausios sekmės ir daug gražių laimėjimų.

„Ziburiai“ šieina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Antradienio ir ketvirtadienio laidos kaštuoja po 25 pfg. o šeštadienio — 30 pfg. Visų trijų laidų mėnesinė prenumerata DM 3.—, užsieniu DM 5.—. Platintojams duodama 10% nuolaidos. Skelbimai, pranešimai, sveikiniai, užduojamos spaudinimas tik apmokėjus. Iki 10 petito eilučių mokama DM 6.—, už kiekvieną palekoma asmenį DM 6.50.

„Ziburiai“ atstovaus Anglijoje: Mr. Justas Punkris, Harley Miners Hostel Harley Nr. Rotherham Yorks.

Kanadoje: Mr. P. Piečaitis, 668 Delorimer Ave., Montreal 38, Quebec.

„Ziburiai“ mėnesinė prenumerata Anglijoje — 3 šilingai, o Kanadoje ir JAV — doleriai metams.

Eutino stovyklos pabaltiečių moterų lėlių ir rankdarbių dirbtuvės dirbiniai

Ziburiai

LIETUVIŲ LAIKRASTIS

SOVIETAI TURI BŪTI NUBLOKŠTI UŽ NEMUNO

JAV RENGIASI TOTALINEI ŽMONIŲ IR GĖRYBIŲ MOBILIZACIJAI

„Ar JAV numatė karą artimojo ateity? Kaip atrinkti tiesą pailnvojo pažūrui apie amerikiečių planus?“ — Šveicarij „Basler Nachrichten“ Vašingtono korespondentas Georges-Henri Martin į šį klausimą netiesiogiai atsako konstatuodamas šiuos savo pastebėjus faktus:

1. Vašingtone yra karo partija; grupė karininkų laiko karą neišvengiamu. Tačiau tai nereikia, kad karą provokuotų. Generalai visur turi tai bendrą bruožą, kad jie savęs niekad nelaiko pakankamai pasiruošusiais ir visada tiki, kad laiko užtesimas esmingai padidins jų pirmenybes.

2. Plačiųjų Amerikos masių nusistatymas prieš karą tirpsta. Jau visuotinis sutinkama su karo galimumu, ir daugelis buvusių fronto karių kalba: „Geriau dabar nei vėliau“.

3. Kai kurie universitetų profesorius bei strategai pasisako už „ribotą karą“. Sovietai turi būti nublokšti už Nemuno, o jų pramonė sunaikins jie Europoje nebeišlaikys ir patys pasitrausią iš Balkanų... į pačią Sovietų S-gos teritoriją įsiveržti jos priešai nebandyta.

4. Attydžiai stebėtojai mano, kad tikrasis amerikiečių planų barometras yra žaliavų atsargų sudarymas. Karui vesti JAV reikia retųjų žaliavų, kaip chromo, vario ir kt., kurių sąrašą sudaro bene 57 pozicijos. Kada privačioji pramonė pradės tų žaliavų trūkti, nes vyriausybė jms sudarinėti jų atsargas, tada jau reikės tartis, kad karas eis pat“.

G.-H. Martin sako, jog tas metas dar nėra atėjęs, nes JAV privačioji pramonė dar tebeturi pirmenybes toms žaliavoms įsigyti. Tačiau taip tėra šiandien, o jau kitą dieną būta po keiliu mėnesiu, nes JAV pramonė nuostabi tempu žengia į mobilizacijos padėtį. Ne ką kita kaip tokią totalinę JAV išteklų mobilizaciją ir reikią priemonės, kurios minimos „Ziburių“ jau paskelbtaime pranešime apie naują didžiulį Marshallio planą ir kurios bus pateiktos kongresui priimti. „Pasirengimų mastai tokie milžiniški, kad stačiai sunku ir įsivaizduoti“, pastebi „B.N.“ korespondentas. Tiesa, tuo tarpu masinė naujų karo medžiagų gamyba dar neina; šalia tyrinėjimų ir bandymų visos pastangos kol kas nukreiptos į turimosios medžiagos smoderninimą.

Prancūzų „Le Monde“ informacijomis, 1947 m. sudarytoji JAV ginklavimo vadyba — „Munitions Board“ — gruodžio m. baigė parengti „JAV pramonės mobilizacijos planą 1949 m.“ Karu su JAV saugumui reikalingų išteklų žinyba — „National Security Resources Board“ — anoji vadyba išsamiai tyrinėjimų bei studijų būdu sudarinėja palyginamąjį krašte išteklų ir paklausų balansą: nustatoma, kas būtinai reikalinga civiliniam sektoriui, ir sudaroma kariniam sektoriui reikalingų išteklų sąmata. Pastaroji sudaroma pagal JAV štabo pateiktus reikalavimus, ku-

rie savo ruožtu išplaukia iš štabo strateginių planų.

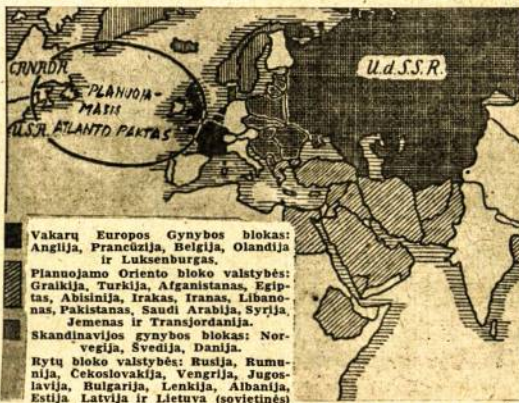
Esminę JAV pramonės mobilizacijos plano dalį sudaro „ypatingų įgaliojimų aktas“ — planus įstatymo projektas, kuris bus pateiktas kongresui priimti artimiausioje sesijoje. Jį priėmus JAV prezidentas galės bei kuriuo metu vienu savo parašu padėtinu paleisti į darbą visą didžiulį totalinės JAV žmonių ir išteklų mobilizacijos mechanizmą.

Rūpindamasi, kad bėdos atveju nebūtų jokių tos mobilizacijos sutrikimų, ginklavimo vadyba — „Munitions Board“ — jau dabar organizuoja karo pramonę ir vykdo tikrus pramonės mobilizacijos manevrus. Kokie 300 firmų gavo fiktyvius užsakymus, kad galėtų apskaičiuoti savo pajėgumą ir susivokti, ko iš jų laukiama bėdos atveju. Jau dabar apie 15.000 įmonių yra pasirengusios kiekvieną momentą pereiti karo metu gamybon; tą skaičių numatoma padidinti ligi 30.000. Toliau, 156 karo metu pastatyti didžiuliai fabrikai nors tuo tarpu ir neveikia, bet yra visiškai parengties padėty. Kiti 245 fabrikai, išdygę taip pat per karą, galės pradėti karinę gamybą il-

giausiai per 120 dienų. Sudaromi sąrašai pagrindinių ekspertų, kurie vadovaus civiliniam ūkiui karo metu. Stengiamasi iš anksto viską pramatyti ir nieko nepalikti atsitiktinumui bei improvizacijai.

„Munitions Board“ plane numatoma ir ginklavimo pramonės būtinų „strateginių žaliavų“ atsargų sudarymas. Kol šis planas neįpramas kaip įstatymas, JAV pramonė prašoma savanoriškai tas žaliavas taupyti ir sudarinėti jų atsargas. Propaganda JAV visuomenei kalte kala taupyti, nes ir JAV ištekliai nesą neišsemiami. Šalia savųjų „strateginių žaliavų“ taupymo numatyta jų perkirti ir užsieniuose už 3.500.000.000 dolerių, už 700.000.000 dol. jau nupirkti.

Beje, Kongrese visiems tiems planams teks praeiti po vidaus politikos sumetimų klišių. Deway ir jo respublikonų partija, kad ir pasiūvę taupyti, negalės drįsti apčiuosinti karo biudžetą, tačiau reikia skatintis, kad bus įvesta ginklavimo išlaidų kontrolė jau vien mokesčių mokėto-

Kremliaus ūkinė ofenziva prieš Vakarų

„Newsweek“ rašo, jog diplomatines ir karines vakarinių demokratijų žvalgybos žiniomis Kremlius per Kominformą pradėjo pasaulinio masto ūkinę ofenzivą, kurios tikslas esąs trigubas: nekomunistiniuose kraštuose sukurti politinį nepastovumą, sugriauti pagrindus Marshallio plano vykdymui bei tuo patim padaryti neįmanomą ūkinį Europos atsivėmimą ir sukludinti JAV ir Vakarų Europos apsiginklavimą. Pagrindinis smūgis nukreiptas į sritis kaip Pietų-Rytų Azija ir Pietų Amerika; tikslas — kad JAV negalėtų iš ten gauti vadinamųjų „strateginių žaliavų“, ypačiai cino ir kaučuko. Londone gaunamos žinios, jog panašūs neramumai kaip Pietų-Rytų Azijoje žada prasidėti ir Rytų Afri-

koje; kurstymo židiny tenai yra Adis-Abeboje sėdinti sovietų ambasada ir prie jos prisiglaudusi „sveikatos misija“ su milžinišku personalu, kuris vietoj kovojęs su tropikinių ligų bacilomis platina raudonojo chaoso bakterijas.

Kad šioji ofenziva sklandžiaučiau, komunistų partijos valomos ne tik satelitinuose kraštuose, bet ir visame pasaulyje. Vjetoj apsi-blaususių bei užsivajojusių „satelitinų komunistų“ į strategines pozicijas įstatomi agentai, Lenino institute, Maskvoje, išėję šnipinė-jimo, sabotazo bei revoliucijų kursty-mo mokslus. JAV kontražvalgyba yra nustačiusi, kad Amerikoje yra jau apie 2.000 tokių agentų — ekspertų, pasiskirstytų po raktines ūkio bei pramonės pozicijas. Jiems duotas uždavins

tepasireikšti tada, kai Kremlius per kominformą duos ženklą. Tuo būdu Kremlius tiklūs pa-versti niekais visą didžiulį JAV ir Vakarų Europos politinio apsi-jungimo ir karinio pasirengimo planą.

Prancūzijai tankai ir artilerija prieš streikininkus

Paryžius. Po to, kai šiaurinės Prancūzijos anglų kasyklas užėmė 30.000 kariuomenės ir policijos vyrų, vyriausybė panašią akciją pravedė ir pietų Prancūzijoje, Ales rajone, netoli Marselio. Vyriausybės reikalavimą baigti streikus komunistinė profesinė sąjunga atmetė ir Gard apygardoje pasiekė 24 val. generalinį streiką. Be to, profesinės sąjungos davė tam tikrų nurodymų Paryžiaus ir kitų didmiesčių dujų bei elektros darbininkams.

Pas de Calais rajone streikuojantieji pasistatė barikadas ir užtvėrė jėgumus ir šachtas. Ales mieste kariuomenė ir policija turėjo pavartoti tankus ir artileriją. Besiveržiančią kariuomenę streikuojantieji pasitiko vokiškos kilmės granatomis ir norėjo užimti prefektūrą; policijos būstinę ir pašta.

Prancūzijos ministrų kabinetas nutarė nebevesti jokių derybų su komunistine profesine sąjunga. Vyriausybė tarsis tik su nekomunistine profesine sąjunga dėl angliakasių darbo ir gyvendimo sąlygų pagerinimo.

Gerb. Tautiečiai,

Jei nori būti greit ir tiksliai informuotas, kas dedasi pasauly, kas vyksta Tėvynėje bei kaip stovi emigracijos reikalai, skaityk tris kartus per savaitę Išeinančius

„ZIBURIUS“.

Užsisakyti kiekvieną metų galima pas spaudos platintojus arba tiesiog administracijoje Augsburg-Hochfeld, DP Baltic Camp. Prenumeratos kaina vienam mėnesiui DM 3,—, užsiėny — DM 5,—. Susipažinti atsiuntusiems adresu siunčiamas vienas egz. nemokamai.

Administracija.

PASKUTINĖS NAUJIENOS

Maskva. „Pravda“ duotame pasikalbėjime Stalinas apkaltino JAV, D. Britaniją ir Prancūziją, kad jos Berlyno klausimą svarstant nepadarėdžiusios noro susitarti. Debatui Saugumo Taryboje parodė JAV agresinę politiką ir jų ruošimą karui.

Londonas. Britų užs. reik. min. kalbėdamas pareiškė, kad Stalino pareiškimai „Pravda“ neatitinka faktų.

Paryžius. D. Britanija ir Kinija Saugumo Taryboje pasiūlė arabams ir žydams Palestinoje taikyti ekonomines sankcijas, jei jie nevykdys JTO nutarimų.

NUTARTA SUDARYTI Š. ATLANTO GYNYBOS PAKTĄ

Paryžius. Penkių Vakarų Europos valstybių užsienio reikalų ministrų, kaip iš Paryžiaus oficialiai pranešama, nutarė sudaryti šiaurinio Atlanto gynybos paktą. Specialistų komisija turinti iširti su Vakarų Europos gynyba susiūstus ūkinius ir finansinius klausimus. Beto, turi būti sukurta penkių valstybių komitetas, kurio uždavinys būtų nagrinėti visas galimybes didesnio masto Europos kraštų vienybės.

Beneluxo užsienio reikalų ministrų priėmė Bevinio projektą sukurto Europos ministrų tarybą.

Vašingtono diplomatiniai sluogsniai tikisi, kad ir Skandinavijos valstybės prisidės prie šio šiaurės Atlanto pakto, nes esą kitu atveju joms nebūs galima pakankamai apsirūpinti moderniais ginklais.

SEKANTIS „ZIB.“ NR.

dėl švenčių išeis ketvirtadienį, lapkričio 4 d.

A. a. Generalui inž. KLE-MENSUI POPELIUCKAI, buv. L. T. B. Augsburgio Apylin-kės Komiteto Pirmininkui, mirus, jo žmonai, giminėms ir artimiesiems gilia užuojautą reiškia
L. T. B. Augsburgio Apylin-kės Komitetas

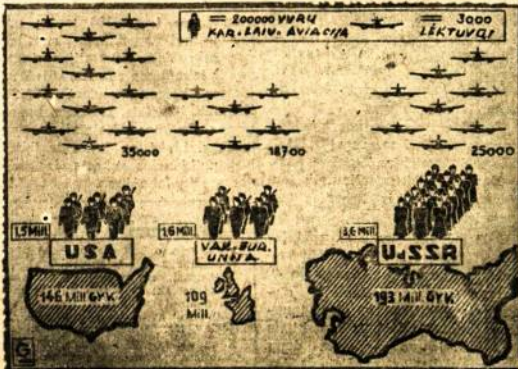
A + A

Buv. Haunstettens Stovyklos Lietuvių Komiteto Pirmininkui, generolui inž. Klemen-sui POPELIUCKAI š. m. spalio mėn. 25 d. mirus, jo žmonai Vandai Pope-liuckienei ir giminėms gilaus liūdesio valandą reiškia nuosirdžią užuojautą

Haunstettens Stovyklos
Lietuvių Komitetas

Mūsų nariui inž. genero-lui KLEMENSUI POPELIUCK-KAI mirus, jo žmonai poniai Vandai Pope-liuckienei gila užuojautą reiškia

„Aikos“ kultūrinių sambūris,

Dabartinis karinis valstybių stiprumas.